

KOMMUNINVEST

Svenska kommuner och regioner i samverkan

KI Dnr 20/00082

REMISSVAR

2020-04-24

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.fma.b@regeringskansliet.se

Betänkandet Sverige och bankunionen (SOU 2019:52) – Fi2019/04232/B

Generell ingång

Kommuninvest ekonomisk förening ("Kommuninvest") anser att utredningen på ett bra sätt belyser den rad av överväganden som bör ligga till grund för ett beslut om ett eventuellt svenskt deltagande i bankunionen. Detta är ett mycket gediget material. Framställningen är mestadels både välgrundad och nyanserad. Det blir tydligt att ett eventuellt deltagande i högsta grad är en mångfacetterad frågeställning där ett flertal för- och nackdelar behöver vägas mot varandra.

Samtidigt önskar Kommuninvest lyfta tre områden där det förefaller finnas en förbättringspotential i analysen.

Kommuninvest tar inte ställning till huruvida Sverige ska delta i bankunionen. Detta måste bli föremål för ett politiskt avgörande. Syftet med Kommuninvests synpunkter är i stället att försöka bidra till att stärka det grundläggande beslutsunderlaget.

Kommuninvest i Sverige AB (publ) Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2

Tel: 010-470 87 00 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: office@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Offentliga utvecklingskreditinstitut

Till att börja med kunde utredningen med fördel ha riktat lite större uppmärksamhet mot hela bredden av kreditinstitut och inte minst mot kreditgivningen till offentliga aktörer såsom kommuner och regioner. Det är en viktig del av det finansiella systemet. Nu blir detta perspektiv något av en vit fläck i analysen.

Genom bankpaketet, och den justering av tillsynsförordningen som där genomförts, har den nya kategorin ”offentligt utvecklingskreditinstitut” introducerats i europeisk lagstiftning. Detta är kreditinstitut som, enkelt uttryckt, etablerats på offentlig basis och har ett samhällsnyttigt syfte. Att kategorin införts är ett positivt steg i rätt riktning. Det innebär att kreditinstitut som i normalfallet jobbar med större säkerhet och lägre risk än exempelvis affärsbankerna kan regleras på ett mer proportionerligt vis. Det hade varit relevant för utredningen att även ta förutsättningarna för denna kategori som en av de framträdande utgångspunkterna i en för övrigt mycket mångfacetterad genomgång.

För Kommuninvest, som offentligt utvecklingskreditinstitut, är kostnadsbilden vid ett eventuellt svenskt deltagande i bankunionen en särskilt viktig aspekt. Kommuninvests verksamhet, som opererar på mycket låga risknivåer, syftar till att finansiera kommunala och regionala välfärdsinvesteringar så tryggt och kostnadseffektivt som möjligt. Kommuninvests medlemmar, för närvarande 291 kommuner och regioner, ska i det avseendet kunna använda skattemedlen på bästa sätt. Att ständigt ha fokus på kostnadssidan är därför en central del i utvecklingsarbetet.

I en avstämning med liknande kreditinstitut i Norden, som gjorts i en löpande kollegial dialog, är det Kommuninvests bild att *Munifin* i Finland – alltså inom ramen för bankunionen – generellt sett har högre kostnader kopplade till tillsyn och relaterade aktiviteter än Kommuninvest och motsvarande institut i Danmark och Norge. Detta stämmer på det stora hela taget väl överens med de slutsatser som utredningen drar om den intensiva tillsynsmetodik som ECB står för och driver. I den fortsatta processen vore det dock angeläget att granska detta område lite närmare: att fördjupa analysen av hur de ekonomiska villkoren mer konkret skulle förändras för en samhällsnyttig affärsmodell av detta slag.

Hantering av resolutionsmedel

På temat kostnader och kostnadsutveckling skulle det ha varit värdefullt om utredningen hade gjort en närmare studie av hur de medel som banker och kreditinstitut redan betalat in till resolutionsreserven skulle kunna hanteras vid ett eventuellt deltagande i bankunionen. Detta är en frågeställning som gör skillnad i många aktörers kalkyler och som såväl principiellt som finansiellt har en viss tyngd.

Utredningen utgår, vilket framstår som mycket rimligt, från att den svenska avgiften till Resolutionsfonden skulle överföras från resolutionsreserven. Enligt utredningens beräkning skulle det röra sig om en inbetalning på ca 14–18 miljarder kr. Samtidigt är vi i ett läge där resolutionsreserven vid utgången av 2019 uppgick till 43,5 miljarder kr. Efter en sådan inbetalning skulle det alltså finnas en betydande summa kvar i reserven.

Man skulle, vilket utredningen påpekar, kunna göra så att reserven behålls och att kvarvarande medel utnyttjas för framtida inbetalningar till Resolutionsfonden. Men i detta finns därtill en mer komplicerad fråga som det skulle vara relevant att också beröra.

Finns det, rättsligt och praktiskt, en möjlighet att återbetala en del av medlen i resolutionsreserven? Syftet med resolutionsavgiften är att banker och kreditinstitut på förhand ska betala för eventuella framtida statliga krisåtgärder. Men om Sverige går in som deltagare i bankunionen finansieras sådana åtgärder alltså på annat vis. Då är detta inte längre statens ansvar. I det scenariot kan syftet i strikt mening inte längre uppfyllas. Skulle delvis återbetalning då kunna vara ett alternativ?

Stabil resolutionsfinansiering

Ytterligare en kostnadsrelaterad fråga gäller finansieringen av resolutionsåtgärder. Att resoluta resolutionsinsatser kan göras när så behövs är ett viktigt skydd för ekonomiskt sunda banker och kreditinstitut samt för hela samhällsekonomin. På denna punkt behöver analysen eventuellt uppdateras i spåren av coronakrisen.

Utredningen gör, i en central del av betänkandet, en jämförelse mellan den europeiska och den svenska modellen för resolutionsfinansiering.

KOMMUNINVEST

Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bankunionens Resolutionsfond består av reella tillgångar. En resolutionsinsats bekostas, åtminstone inledningsvis, med de fonderade medel som banker och kreditinstitut betalat in.

I Sverige är lösningen en annan. De pengar som banker och kreditinstitut betalat in har inte fonderats utan slussats direkt in i statsfinanserna för att sänka statsskulden. Riksgälden kan, för varje större resolutionsinsats, behöva hantera finansieringen genom att låna pengar på kreditmarknaden i vad som då kan vara en stressad marknadssituation.

Utredningens sammanlagda bedömning är följande: ”Det faktum att ett deltagande i bankunionen innebär att de förhandsbidrag (avgifter) som svenska banker betalar in förvaltas i en fond i stället för på ett konto i Riksgälden bör, sammantaget, inte ha någon större betydelse för möjligheterna att hantera svenska banker i kris.” (s 252)

Under den nu pågående coronakrisen, som utredningen naturligtvis inte hade kunnat förutse, har den svenska regeringen gått in med kraftfulla åtgärder för att stadga upp samhällsekonomin. Detta kommer av allt att döma att leda till en markant ökning av statsskulden.

Mot den bakgrunden skulle det vara relevant att återigen titta på den tidigare bedömningen. Gör förändringen någon skillnad för jämförelsen mellan europeisk och svensk resolutionsfinansiering?

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm
Ordförande

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Kommuninvest i Sverige AB (publ) Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2

Tel: 010-470 87 00 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: office@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se